

บันทึกการประชุม
คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
ครั้งที่ ๖๘
วันพุธ ที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๕๙
ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

กรรมการผู้มาประชุม คือ

๑. นายมีชัย ฤชุพันธุ์	ประธานกรรมการ
๒. นายสุพจน์ ไข่มุกด์	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายอภิชาต สุขัคคานนท์	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๔. นายอมร วาณิชวิวัฒน์	โฆษกกรรมการ
๕. นายชาติชาย ณ เชียงใหม่	โฆษกกรรมการ
๖. นายอุดม รัฐอมฤต	โฆษกกรรมการ
๗. นางกิริณา สุมาวงศ์	กรรมการ
๘. นางจุรี วิจิตรวาทการ	กรรมการ
๙. นายนิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย	กรรมการ
๑๐. นายเอียรชัย ณ นคร	กรรมการ
๑๑. พลเอก นิวัติ ศรีเพ็ญ	กรรมการ
๑๒. นายประพันธ์ นัยโกวิท	กรรมการ
๑๓. นายภัทร คำพิทักษ์	กรรมการ
๑๔. นายภูมรัตน์ ทักษาดิพงษ์	กรรมการ
๑๕. พลตรี วีระ โรจนนาค	กรรมการ
๑๖. นายศุภชัย ยาวะประภาษ	กรรมการ
๑๗. นายอัษฎพร จารุจินดา	กรรมการ
๑๘. พลเอก อัฐพร เจริญพานิช	กรรมการ
๑๙. นายปกรณ์ นิลประพันธ์	เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง
๒๐. นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง	เลขานุการกรรมการ คนที่สอง

กรรมการผู้ไม่มาประชุม คือ

นายวรชิต สิงหเสนี	(ลาการประชุม)
-------------------	---------------

ผู้เข้าร่วมประชุม คือ

ผู้ช่วยเลขานุการในคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑. นายจินตพันธุ์ ทังสุบุตร

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการพิเศษ

๒. นายวราห์ เห่งพุ่ม

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

นายนาถะ ดวงวิชัย

ผู้บังคับบัญชาในกลุ่มงานประธานรัฐสภา

ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

๑. นางกาญจนารัตน์ สิริโรจน์

๒. นายเจษฎ์ โทณะวณิก

๓. ศาสตราจารย์สมคิด เลิศไพฑูรย์

ผู้ชำนาญการประจำตัวกรรมการ

๑. นางสุภัทรา เชื้ออรอด

๒. นายประธาน จุฬาริณมนตรี

๓. นางสาววัลย์ญา ทศนิตศรีวงศ์

เริ่มประชุมเวลา ๑๓.๔๕ นาฬิกา

เมื่อกรรมการมาครบองค์ประชุมแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวเปิดประชุมและดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุม สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งต่อที่ประชุม

ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองบันทึกการประชุม

- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๐ วันจันทร์ ที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๑ วันอังคาร ที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๒ วันพุธ ที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๓ วันพฤหัสบดี ที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๔ วันจันทร์ ที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๕ วันอังคาร ที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๖ วันพุธ ที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๗ วันพฤหัสบดี ที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๘ วันศุกร์ ที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๙ วันจันทร์ ที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๐ วันอังคาร ที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๘

- [illegible]

- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๕๘ วันพฤหัสบดี ที่ ๗ มกราคม ๒๕๕๙
 - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๕๙ วันศุกร์ ที่ ๘ มกราคม ๒๕๕๙
 - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๖๐ วันจันทร์ ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙
 - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๖๑ วันอังคาร ที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙
 - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๖๒ วันพุธ ที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๕๙
 - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๖๓ วันพฤหัสบดี ที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๕๙
 - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๖๔ วันศุกร์ ที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๕๙
 - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๖๕ วันเสาร์ ที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๕๙
 - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๖๖ วันอาทิตย์ ที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๕๙
 - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๖๗ วันอังคาร ที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๕๙
- อยู่ระหว่างการตรวจทานของนายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องพิจารณา

พิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช

ก่อนเริ่มพิจารณาบทบัญญัติร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช เป็นรายมาตรา (ต่อจากการประชุมครั้งที่แล้ว) ที่ประชุมได้มีการพิจารณากรอบและแผนการดำเนินงานของ คณะอนุกรรมการประชาสัมพันธ์และสำรวจความคิดเห็นของประชาชน ดังนี้

นายชาติชาย ฌ เชียงใหม่ โฆษกกรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการประชาสัมพันธ์และสำรวจความคิดเห็นของประชาชน ชี้แจงต่อที่ประชุมว่า คณะอนุกรรมการได้ดำเนินกิจกรรมเพื่อประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบถึงสาระสำคัญและความคืบหน้าในการร่างรัฐธรรมนูญผ่านทางเว็บไซต์ วิทยู และ โทรศัพท์ มาอย่างต่อเนื่อง และมีแผนงานในการจัดทำสิ่งพิมพ์ สื่อแผ่นพับ และสื่อดิจิทัลเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ร่างรัฐธรรมนูญด้วย ส่วนแผนงานการประชาสัมพันธ์ของคณะอนุกรรมการ ได้มีการกำหนดวันเวลาในการประชาสัมพันธ์ทั้งในกรุงเทพมหานคร และต่างจังหวัด ตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ ถึงเดือนกรกฎาคม ๒๕๕๙ ดังนี้

วันที่ ๒ - ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ เป็นการชี้แจงต่อที่ประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

วันที่ ๔ - ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ เป็นการชี้แจงต่อที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

วันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ เป็นการจัดสัมมนาสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับร่างรัฐธรรมนูญให้กับสมาชิกสภาองค์กรชุมชน

วันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๙ เป็นการจัดงานประชาสัมพันธ์ร่างรัฐธรรมนูญและการส่งมอบร่างรัฐธรรมนูญให้แก่คณะรัฐมนตรี โดยจะมีการถ่ายทอดสดทางโทรทัศน์ ซึ่งในช่วงเช้าจะเป็นการนำเสนอสาระสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญ ส่วนช่วงบ่ายเป็นรูปแบบการประชุมย่อยของผู้เข้าร่วมสัมมนาและมีการตอบคำถามให้กับประชาชนทางโทรศัพท์ โดยในช่วงเวลาประมาณ ๑๖.๐๐ นาฬิกา จะเป็นขั้นตอนการส่งร่างรัฐธรรมนูญให้แก่นายกรัฐมนตรี

เดือนเมษายน - มิถุนายน ๒๕๕๙ เป็นการจัดสัมมนาเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ร่างรัฐธรรมนูญตามกลุ่มจังหวัดจำนวนสิบสองกลุ่ม เพื่อสร้างวิทยากรให้แก่กลุ่มแกนนำเครือข่ายภาคประชาสังคม

เดือนกรกฎาคม ๒๕๕๙ เป็นการจัดการเสวนาเกี่ยวกับร่างรัฐธรรมนูญ (ระยะเวลาหนึ่งสัปดาห์ก่อนการลงประชามติ) และในวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๙ เป็นการจัดเวทีเสวนาถาม - ตอบ เกี่ยวกับสิ่งที่ประชาชนจะได้รับจากร่างรัฐธรรมนูญนี้

ทั้งนี้ คณะอนุกรรมการได้มีการประชุมหารือร่วมกับคณะอนุกรรมการรับฟังและสรุปความคิดเห็นที่มีผู้เสนอแนะถึงแนวทางการดำเนินงานร่วมกันในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ของร่างรัฐธรรมนูญนี้

ประธานกรรมการกล่าวว่า กำหนดวันส่งร่างรัฐธรรมนูญให้แก่คณะรัฐมนตรีไม่ใช้วันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๙ แต่เป็นวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๕๙ ส่วนการทำประชามติจะมีขึ้นในเดือนสิงหาคม ๒๕๕๙ นอกจากนี้ การชี้แจงต่อที่ประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศและสภานิติบัญญัติแห่งชาติควรเป็นวันเดียวกัน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการตอบข้อซักถามของคณะกรรมการ และสอบถามว่าจำนวนของประชาชนที่จะเข้าร่วมงานในวันที่มีการจัดงานประชาสัมพันธ์ร่างรัฐธรรมนูญและส่งมอบร่างรัฐธรรมนูญแก่คณะรัฐมนตรี จะมีจำนวนเท่าใด

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ โฆษกกรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการประชาสัมพันธ์และสำรวจความคิดเห็นของประชาชน กล่าวว่า จะนำเรื่องวันเวลาในการชี้แจงต่อสมาชิกสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศและสภานิติบัญญัติแห่งชาติไปหารือกับสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศและสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ส่วนวันที่จัดงานประชาสัมพันธ์ร่างรัฐธรรมนูญและส่งมอบร่างรัฐธรรมนูญให้แก่คณะรัฐมนตรี จะมีประชาชนที่เป็นเครือข่ายต่างๆ จำนวนพอสมควรเข้าร่วมงานในวันดังกล่าว โดยจะมีการถ่ายทอดสดทางโทรทัศน์และได้มีการขอความร่วมมือให้หัวหน้าส่วนราชการทั้งในระดับจังหวัด อำเภอ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและกลุ่มเครือข่ายประชาชนในจังหวัดต่างๆ รับชมการถ่ายทอด เพื่อจะได้ทำความเข้าใจเกี่ยวกับร่างรัฐธรรมนูญนี้ด้วย

นายศุภชัย ยาวะประภาษ กรรมการ ในฐานะรองประธานอนุกรรมการประชาสัมพันธ์และสำรวจความคิดเห็นของประชาชน ชี้แจงเพิ่มเติมว่า ในวันที่มีการจัดงานประชาสัมพันธ์ร่างรัฐธรรมนูญและส่งมอบร่างรัฐธรรมนูญแก่คณะรัฐมนตรี มีจุดมุ่งหมายให้ประชาชนที่มาร่วมงานสามารถเป็นตัวแทนในการตอบคำถามหรือชี้แจงสาระสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญแทนคณะกรรมการ ซึ่งคาดว่าจะมีประชาชนจากทุกภาคส่วนเข้าร่วมงาน ประมาณหนึ่งพันเจ็ดร้อยคน

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในการจัดงานประชาสัมพันธ์ร่างรัฐธรรมนูญและส่งมอบร่างรัฐธรรมนูญแก่คณะรัฐมนตรี ในช่วงการตอบข้อซักถามควรมีการกลั่นกรองคำถามต่างๆ และตอบคำถามบนเวทีให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน นอกจากนี้ ควรเร่งจัดทำคู่มือเกี่ยวกับการอธิบายสาระสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญนี้ให้เสร็จสิ้นโดยเร็ว

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- การจัดทำคู่มือเกี่ยวกับการอธิบายสาระสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญนี้ ขณะนี้อยู่ในระหว่างการจัดทำคำอธิบายและสรุปย่อสาระสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญ ส่วนแผนงานในการประชาสัมพันธ์ร่างรัฐธรรมนูญนี้ ควรมีคณะทำงานที่ควบคุมการดำเนินงานตามแผนงานดังกล่าวทั้งหมด และควรมีคณะทำงานจัดทำเนื้อหา (content) ของร่างรัฐธรรมนูญ เพื่อวางแผนการผลิตสื่อต่างๆ ให้ทันเวลา ซึ่งจะแบ่งเบาภาระในการประชาสัมพันธ์

- ควรจัดทำสรุปความเห็นของแต่ละจังหวัด เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการกำหนดแผนงานในการประชาสัมพันธ์ให้มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ควรสำรวจความเห็นของประชาชนในกลุ่มจังหวัดจำนวน

แปดกลุ่ม หลังจากที่ได้มีการเผยแพร่ร่างรัฐธรรมนูญร่างแรกด้วย เพื่อให้มีข้อมูลสำหรับนำมาใช้ในการพิจารณาปรับปรุงร่างรัฐธรรมนูญต่อไป

- ขณะนี้ได้มีการประสานงานกับกองบัญชาการกองทัพไทยถึงการจัดบรรยายพิเศษเกี่ยวกับสาระสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญให้กับผู้บังคับบัญชาระดับสูงของกองทัพไทยและกองทัพทั้งสามเหล่าทัพ ซึ่งกองบัญชาการกองทัพไทยได้มีหนังสือแจ้งยืนยันการจัดบรรยายแล้ว

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในระหว่างวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ถึงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๙ คณะกรรมการต้องพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญให้เสร็จสิ้นสมบูรณ์ จึงไม่ควรจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ร่างรัฐธรรมนูญในช่วงเวลาดังกล่าวได้ นอกจากนี้ ควรประสานงานกับสถานีวิทยุของกรมประชาสัมพันธ์ และสถานีวิทยุของทหารให้ร่วมประชาสัมพันธ์ร่างรัฐธรรมนูญนี้ โดยการถ่ายทอดเสียงการจัดเวทีประชาสัมพันธ์ในจังหวัดต่างๆ และร่วมประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับประเด็นที่น่าสนใจของร่างรัฐธรรมนูญนี้ ส่วนการสำรวจความเห็นของประชาชนหลังจากที่ได้มีการเผยแพร่ร่างรัฐธรรมนูญร่างแรกจะมีความสำคัญ ซึ่งจะทำให้ทราบถึงความเห็นของประชาชนอย่างแท้จริง และควรสำรวจความเห็นของประชาชนในช่วงเวลาสิบห้าวันก่อนวันลงประชามติด้วย

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ โฆษกกรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการประชาสัมพันธ์และสำรวจความคิดเห็นของประชาชน กล่าวว่า ในช่วงเวลาตั้งแต่วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ - วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๙ จะไม่มีการประชาสัมพันธ์ร่างรัฐธรรมนูญ เพื่อให้คณะกรรมการสามารถประชุมพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญได้อย่างเต็มที่ และขอปรับกำหนดการในการสำรวจความเห็นของประชาชนเป็นสองช่วงเวลา คือ ช่วงที่หนึ่ง ประมาณปลายเดือนกรกฎาคม ๒๕๕๙ และช่วงที่สอง ช่วงเวลาสิบห้าวันก่อนวันลงประชามติ

จากนั้นที่ประชุมพิจารณาทบทวนร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ซึ่งฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการได้ปรับปรุงแก้ไขตามมติที่ประชุมระหว่างวันที่ ๑๑ - ๑๗ มกราคม ๒๕๕๙ (ต่อจากการประชุมครั้งที่แล้ว) โดยเริ่มพิจารณาเรียงลำดับเป็นรายมาตราตั้งแต่หมวด ๖ แนวนโยบายแห่งรัฐ เป็นต้นไป สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

หมวด ๖ แนวนโยบายแห่งรัฐ

“หมวด ๖

แนวนโยบายแห่งรัฐ”

ประเด็นการพิจารณา

-ไม่มี-

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบชื่อหมวด ๖ แนวนโยบายแห่งรัฐ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๖๑

“มาตรา ๖๑ บทบัญญัติในหมวดนี้เป็นแนวทางให้รัฐดำเนินการตรากฎหมายและกำหนดนโยบายในการบริหารราชการแผ่นดิน และไม่ก่อให้เกิดสิทธิในการฟ้องร้องรัฐ”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเป็นดังนี้ “...การบริหารราชการแผ่นดิน ~~และ~~ ไม่ก่อให้เกิดสิทธิในการฟ้องร้องรัฐ”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๖๑ เป็นดังนี้

“มาตรา ๖๑ บทบัญญัติในหมวดนี้เป็นแนวทางให้รัฐดำเนินการตรากฎหมายและกำหนดนโยบายในการบริหารราชการแผ่นดิน ~~และ~~ไม่ก่อให้เกิดสิทธิในการฟ้องร้องรัฐ

มาตรา ๖๒

“มาตรา ๖๒ รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายและกรอบในการบริหารประเทศ”

ประเด็นการพิจารณา

-ไม่มี-

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๖๒ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๖๓

“มาตรา ๖๓ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๕๑ รัฐพึงจัดให้มีการทหาร การทูต และการข่าวกรองที่มีประสิทธิภาพตามความเหมาะสม เพื่อดำรงไว้ซึ่งเกียรติภูมิและผลประโยชน์แห่งชาติ”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๖๓ เป็นดังนี้ “...เพื่อดำรงไว้ซึ่งเกียรติภูมิและผลประโยชน์แห่งชาติ”

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- เกียรติภูมิและผลประโยชน์แห่งชาติจะเกิดขึ้นได้ด้วยปัจจัยทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมวิทยา วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี สิ่งแวดล้อม พลังงาน และการทหาร จึงเสนอให้เพิ่มเรื่องดังกล่าวไว้ในร่างมาตรานี้ด้วย
- สังคมวิทยาในส่วนที่เกี่ยวกับผลประโยชน์ของชาติจะเป็นเรื่องความเป็นปึกแผ่นและความเข้าใจอันดีของกลุ่มคนในสังคม
- ควรคำนึงถึงเรื่องการสร้างความสมดุลในสังคมด้วยเช่นกัน
- ร่างมาตรา ๖๓ อาจไม่ครอบคลุมถึงปัจจัยในการสร้างผลประโยชน์ของชาติทั้งหมด
- เสนอให้รวมความในร่างมาตรา ๖๒ และร่างมาตรา ๖๓ เป็นร่างมาตราเดียวกัน

ประธานกรรมการกล่าวว่า ร่างมาตรา ๖๓ จะมีความเกี่ยวข้องเพื่รองรับกับความในร่างมาตรา ๕๑ ส่วนปัจจัยทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมวิทยา วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี สิ่งแวดล้อม พลังงาน และการทหารเป็นเรื่องยุทธศาสตร์และเป้าหมายของประเทศที่ควรกำหนดไว้ในร่างมาตรา ๖๒ และเสนอให้แก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๖๓ เป็นดังนี้ “มาตรา ๖๓ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๕๑ รัฐพึงจัดให้มีการทหาร การทูต และการข่าวกรองที่มีประสิทธิภาพ การเศรษฐกิจที่ดีและยั่งยืนตลอดจนการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทั้งนี้ ตามความเหมาะสม เพื่อดำรงไว้ซึ่งเกียรติภูมิและผลประโยชน์แห่งชาติ”

- มีการแสดงความคิดเห็นว่า ร่างมาตรา ๖๓ ควรจะมุ่งเน้นถึงเรื่องความมั่นคงของชาติเป็นหลัก
- ไม่ควรเพิ่มความในร่างมาตรา ๖๓ เนื่องจากผลประโยชน์ของชาติจะประกอบด้วยเรื่องต่างๆ จำนวนสิบเรื่อง จึงไม่ควรเพิ่มเรื่องดังกล่าวไว้ในร่างมาตรานี้

- การรักษาผลประโยชน์ของชาตินั้น ชาติต้องมีพลังอำนาจของชาติที่ประกอบด้วยปัจจัยทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมวิทยา วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี สิ่งแวดล้อมและพลังงาน และการทหาร แต่ความในร่างมาตรา ๖๓ มีเนื้อหาเกี่ยวกับการดำเนินการให้มีการรองรับกับความในร่างมาตรา ๕๑

ประธานกรรมการเสนอตัดความในร่างมาตรา ๖๓ ออกทั้งมาตรา และแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๕๑ เป็นดังนี้

“มาตรา ๕๑ รัฐต้องพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ เอกราช อธิปไตย บูรณภาพแห่งอาณาเขตและเขตที่ประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตย ความมั่นคงของรัฐ และความสงบเรียบร้อยของประชาชน เพื่อประโยชน์แห่งการนี้รัฐพึงจัดให้มีการทหาร การทูต การข่าวกรองที่มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ ตามความเหมาะสม”

- มีกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในร่างมาตรา ๕๑ เป็นดังนี้

“มาตรา ๕๑ รัฐต้องพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ เอกราช อธิปไตย บูรณภาพแห่งอาณาเขตและเขตที่ประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตย เกียรติภูมิและผลประโยชน์แห่งชาติ ความมั่นคงของรัฐ และความสงบเรียบร้อยของประชาชน เพื่อประโยชน์แห่งการนี้รัฐพึงจัดให้มีการทหาร การทูต การข่าวกรองที่มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ ตามความเหมาะสม”

นายปรกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า ในร่างมาตรา ๔๙ ได้กำหนดให้ปวงชนชาวไทยมีหน้าที่ในการรักษาเกียรติภูมิและผลประโยชน์ของชาติด้วยเช่นกัน

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๕๑ เป็นดังนี้ “...มีสิทธิอธิปไตย เกียรติภูมิและผลประโยชน์ของชาติ ความมั่นคงของรัฐ และความสงบเรียบร้อยของประชาชน เพื่อประโยชน์แห่งการนี้รัฐพึงจัดให้มีการทหาร การทูต การข่าวกรองที่มี ประสิทธิภาพ ทั้งนี้ ตามความเหมาะสม”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติ ดังนี้

๑. ตัดร่างมาตรา ๖๓ ออกทั้งมาตรา

๒. แก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๕๑ เป็นดังนี้

“มาตรา ๕๑ รัฐต้องพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ เอกราช อธิปไตย บูรณภาพแห่งอาณาเขตและเขตที่ประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตย เกียรติภูมิและผลประโยชน์ของชาติ ความมั่นคงของรัฐ และความสงบเรียบร้อยของประชาชน เพื่อประโยชน์แห่งการนี้รัฐพึงจัดให้มีการทหาร การทูต การข่าวกรองที่มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ ตามความเหมาะสม”

มาตรา ๖๔

“มาตรา ๖๔ รัฐพึงส่งเสริมสัมพันธไมตรีกับนานาประเทศโดยถือหลักความเสมอภาคในการปฏิบัติต่อกันและไม่แทรกแซงกิจการภายในของกันและกัน ให้ความร่วมมือกับองค์การระหว่างประเทศ และคุ้มครองผลประโยชน์ของชาติและของคนไทยในต่างประเทศ”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- ควรกำหนดเรื่องการปฏิบัติตามสนธิสัญญาด้านสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยเป็นภาคีไว้ในร่างมาตรา ๖๔ เพื่อให้ร่างมาตรา ๖๔ มีเนื้อหาที่สมบูรณ์ นอกจากนี้ ความว่า “...และไม่แทรกแซงกิจการภายในของกันและกัน...” อาจเป็นการจำกัดอำนาจของประเทศไทย

- ประเทศไทยเป็นภาคีสัญญาระหว่างประเทศหลายฉบับ แต่ประเทศไทยไม่ได้ให้สัตยาบรรณอนุสัญญาฉบับที่มีความเกี่ยวข้องกับความมั่นคงของประเทศ

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากกำหนดเรื่องการปฏิบัติตามสนธิสัญญาด้านสิทธิมนุษยชนไว้ในร่างมาตรา ๖๔ อาจทำให้เกิดปัญหาได้ เนื่องจากประเทศอื่นไม่กำหนดเรื่องดังกล่าวไว้ในรัฐธรรมนูญ ส่วนคำว่า “...และไม่แทรกแซงกิจการภายในของกันและกัน...” เป็นหลักการในเรื่องการไม่แทรกแซงกิจการภายในของประเทศอื่น และไม่ต้องการให้ประเทศอื่นเข้ามาแทรกแซงกิจการภายในของประเทศไทย

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๖๔ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๖๕

มาตรา ๖๕ รัฐพึงอุปถัมภ์และคุ้มครองพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น

ในการคุ้มครองพระพุทธศาสนาอันเป็นศาสนาที่ประชาชนชาวไทยส่วนใหญ่นับถือมาช้านาน รัฐต้องมีมาตรการและกลไกในการป้องกันมิให้มีการบ่อนทำลายพระพุทธศาสนาไม่ว่าในรูปแบบใด และพึงส่งเสริมให้พุทธศาสนิกชนมีส่วนร่วมในการดำเนินมาตรการหรือกลไกดังกล่าว

ประเด็นการพิจารณา

-ไม่มี-

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๖๕ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๖๖

“มาตรา ๖๖ รัฐพึงจัดระบบการบริหารงานในกระบวนการยุติธรรมทุกด้านให้สอดคล้องกับหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยสะดวก รวดเร็ว และไม่เสียค่าใช้จ่ายสูงเกินสมควร

รัฐพึงมีมาตรการคุ้มครองเจ้าหน้าที่ของรัฐในกระบวนการยุติธรรม ให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้โดยเคร่งครัด ปราศจากการแทรกแซงหรือครอบงำใด ๆ

รัฐพึงให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายที่จำเป็นและเหมาะสมแก่ผู้ยากไร้หรือผู้ด้อยโอกาสในการเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมตามที่กฎหมายบัญญัติ”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- เมื่อมีการกำหนดให้ประชาชนมีหน้าที่ในการให้ความร่วมมือและสนับสนุนการจัดทุจริตคอร์รัปชัน จึงควรมีมาตรการคุ้มครองประชาชนที่ให้ความร่วมมือและสนับสนุนการจัดทุจริตคอร์รัปชันด้วย

- ควรกำหนดให้รัฐพึงจัดระบบการบริหารงานในกระบวนการยุติธรรมทุกด้านให้มีประสิทธิภาพและเป็นธรรม นอกจากนี้ ควรกำหนดเรื่องการเยียวยาผู้ที่ได้รับความเสียหายในคดีอาญาไว้ด้วย

- ร่างรัฐธรรมนูญนี้ได้มีการกำหนดหลักนิติธรรมไว้ ซึ่งจะครอบคลุมถึงการจัดระบบการบริหารงานในกระบวนการยุติธรรมให้มีประสิทธิภาพและเป็นธรรม

- ความในวรรคสาม ความว่า “...การเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม...” อาจมีความหมายในเรื่องการนำคดีสู่ศาล จึงเสนอให้ใช้คำว่า “การเข้าถึงความยุติธรรม” ซึ่งจะครอบคลุมถึงกระบวนการไกล่เกลี่ย การประนีประนอม แทนความดังกล่าว

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความในวรรคสามเป็นเรื่องรัฐช่วยเหลือผู้ยากไร้หรือผู้ด้อยโอกาสให้สามารถเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม และเสนอให้แก้ไขร่างมาตรา ๖๖ เป็นดังนี้

“มาตรา ๖๖ รัฐพึงจัดระบบการบริหารงานในกระบวนการยุติธรรมทุกด้านให้ สอดคล้องกับหลักทศวรรษบริหารทศวรรษพัฒนาซึ่งมีประสิทธิภาพ เป็นธรรม และไม่เลือกปฏิบัติ และให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยสะดวก รวดเร็ว และไม่เสียค่าใช้จ่ายสูงเกินสมควร

รัฐพึงมีมาตรการคุ้มครองเจ้าหน้าที่ของรัฐในกระบวนการยุติธรรม ให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้โดยเคร่งครัด ปราศจากการแทรกแซงหรือครอบงำใด ๆ

รัฐพึงให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายที่จำเป็นและเหมาะสมแก่ผู้ยากไร้หรือผู้ด้อยโอกาสในการเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมและพึงเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายในคดีอาญา ตามที่กฎหมายบัญญัติ”

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ประเทศสหรัฐอเมริกามีมาตรการลดภาษีให้กับบุคคลที่ได้รับความเสียหายจากการถูกขโมยทรัพย์สินหรือสินค้าภายในร้านค้าของตนเอง เนื่องจากรัฐมีหน้าที่คุ้มครองประชาชนแต่รัฐคุ้มครองไม่ได้จึงลดภาษีเพื่อชดเชยความเสียหายที่เกิดขึ้น

- ในต่างประเทศหากเกิดกรณีที่มีส่วนรับผิดชอบในกรณีที่บุคคลถูกทำร้ายแล้ว รัฐมีหน้าที่เยียวยาบุคคลที่ถูกทำร้ายนั้นด้วย แต่ในกรณีที่รัฐไม่มีส่วนเกี่ยวข้องใดก็จะเป็นการเยียวยาบุคคลดังกล่าว

- การชดเชยค่าตอบแทนให้กับผู้เสียหายที่ได้รับผลร้ายจากการกระทำความผิดในคดีอาญาเป็นกรณีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ฟ้องเท่านั้น

นายปรกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า พระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔ ได้กำหนดให้มีการให้ค่าตอบแทนแก่ผู้เสียหายที่ได้รับความเสียหายถึงแก่ชีวิต ร่างกายหรือจิตใจเนื่องจากการกระทำความผิดอาญาของผู้อื่นโดยตนมิได้มีความเกี่ยวข้องกับความผิดนั้น

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๖๖ เป็นดังนี้

“มาตรา ๖๖ รัฐพึงจัดระบบการบริหารงานในกระบวนการยุติธรรมทุกด้านให้ สอดคล้องกับหลักทศวรรษบริหารทศวรรษพัฒนาซึ่งมีประสิทธิภาพ เป็นธรรม และไม่เลือกปฏิบัติ และให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยสะดวก รวดเร็ว และไม่เสียค่าใช้จ่ายสูงเกินสมควร

รัฐพึงมีมาตรการคุ้มครองเจ้าหน้าที่ของรัฐในกระบวนการยุติธรรม ให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้โดยเคร่งครัด ปราศจากการแทรกแซงหรือครอบงำใด ๆ

รัฐพึงให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายที่จำเป็นและเหมาะสมแก่ผู้ยากไร้หรือผู้ด้อยโอกาสในการเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมและพึงเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายในคดีอาญา ตามที่กฎหมายบัญญัติ”

มาตรา ๖๗

“มาตรา ๖๗ รัฐพึงปลูกฝังให้ประชาชนยึดมั่นในเกียรติภูมิ อุดมการณ์ และผลประโยชน์ของชาติ มีจิตสำนึกในหน้าที่และความรับผิดชอบต่อประเทศชาติและสังคมส่วนรวม ร่วมป้องกันและจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบ และสามารถอยู่ร่วมกันอย่างผาสุก”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมเห็นควรให้ตัดความในร่างมาตรา ๖๗ ออกทั้งมาตรา และให้นำหลักการของร่างมาตรา ๖๗ ไปกำหนดรวมไว้ในร่างมาตรา ๔๙ (๒)

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติตัดร่างมาตรา ๖๗ ออกทั้งมาตรา และให้นำหลักการของร่างมาตรา ๖๗ ไปกำหนดรวมไว้ในร่างมาตรา ๔๙ (๒)

มาตรา ๖๘

“มาตรา ๖๘ รัฐพึงจัดให้มีและส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาศิลปวิทยาการให้เกิดความรู้ พัฒนาการ และนวัตกรรม เพื่อความเข้มแข็งของสังคมและเสริมสร้างความสามารถของคนในชาติ”

ประเด็นการพิจารณา

มีที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการสอบถามว่า ควรกำหนดให้มีการส่งเสริมและคุ้มครองงานวิจัยด้วยหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความในร่างมาตรา ๖๘ จะครอบคลุมถึงการส่งเสริมและคุ้มครองงานวิจัยด้วย ส่วนรายละเอียดต่างๆ จะเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๖๘ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๖๙

“มาตรา ๖๙ รัฐพึงอนุรักษ์และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม และจารีตประเพณีอันดีงามของท้องถิ่นและของชาติ และพึงจัดให้มีพื้นที่สาธารณะสำหรับกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชน ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ใช้สิทธิและมีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย”

ประเด็นการพิจารณา

-ไม่มี-

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๖๙ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๖๙/๑

“มาตรา ๖๙/๑ รัฐพึงส่งเสริมและให้ความคุ้มครองชาวไทยกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ให้มีสิทธิดำรงชีวิตในสังคมตามวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตดั้งเดิมตามความสมัครใจได้อย่างผาสุก ไม่ถูกรบกวน ทั้งนี้เท่าที่ไม่เป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีหรือเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของรัฐ หรือสุขภาพอนามัย”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- มีกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๖๙/๑ เป็นดังนี้ “...ความสมัครใจได้อย่างผาสุกสงบสุข...”
- เสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๖๙/๑ เป็นดังนี้ “...และให้ตำรวจการคุ้มครองชาวไทย...”

- เสนอให้แก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๖๙/๑ เป็นดังนี้ “...หรือศีลธรรมอันดีของประชาชนหรือเป็นอันตราย...”

ประธานกรรมการกล่าวว่า การใช้คำว่า “ความคุ้มครอง” ถูกต้องแล้ว

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติให้แก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๖๙ เป็นดังนี้

“มาตรา ๖๙/๑ รัฐพึงส่งเสริมและให้ความคุ้มครองชาวไทยทุกกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ให้มีสิทธิดำรงชีวิตในสังคมตามวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตดั้งเดิมตามความสมัครใจได้อย่าง พหุสัถย ไม่ถูกรบกวน ทั้งนี้ เท่าที่ไม่เป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนหรือเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของรัฐ หรือสุขภาพอนามัย”

มาตรา ๗๐

“มาตรา ๗๐ รัฐพึงเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวอันเป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญของสังคม และพึงส่งเสริมและพัฒนาระบบการสร้างเสริมสุขภาพและการกีฬา เพื่อให้ประชาชนมีสุขภาพกายที่แข็งแรงและมีจิตใจเข้มแข็ง”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมเห็นควรให้ตัดความในร่างมาตรา ๗๐ ออกทั้งมาตรา และให้นำหลักการไปกำหนดรวมกับร่างมาตรา ๗๐/๑

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติตัดร่างมาตรา ๗๐ ออกทั้งมาตรา และให้นำหลักการของร่างมาตรา ๗๐ ไปกำหนดรวมกับร่างมาตรา ๗๐/๑

มาตรา ๗๐/๑

“มาตรา ๗๐/๑ รัฐพึงเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวอันเป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญของสังคม รวมตลอดทั้งส่งเสริมสุขภาพและพัฒนาระบบการสร้างเสริมสุขภาพและการเล่นกีฬา เพื่อให้ประชาชนมีสุขภาพกายที่แข็งแรงและมีจิตใจเข้มแข็ง

รัฐพึงให้ความช่วยเหลือเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ยากไร้ให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ และคุ้มครองป้องกันมิให้บุคคลดังกล่าวถูกใช้ความรุนแรงหรือปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม รวมตลอดทั้งให้การบำบัด พื้นฟูและเยียวยาผู้ถูกกระทำการดังกล่าว”

ประเด็นการพิจารณา

-ไม่มี-

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๗๐/๑ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๗๑

“มาตรา ๗๑ รัฐพึงจัดให้มีการใช้ประโยชน์จากคลื่นความถี่ที่ใช้ในการส่งวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และโทรคมนาคมอันเป็นทรัพยากรสื่อสารของชาติโดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของประชาชน ความมั่นคงของรัฐ และประโยชน์สาธารณะ

รัฐพึงจัดให้องค์กรที่มีความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อรับผิดชอบดำเนินการให้เป็นไปตามวรรคหนึ่ง และป้องกันมิให้มีการกระทำที่มีผลเป็นการขัดขวางเสรีภาพในการรับรู้หรือปิดกั้นการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องตามความเป็นจริงของประชาชน”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมเห็นควรให้ตัดความในร่างมาตรา ๗๑ ออกทั้งมาตรา และให้นำไปกำหนดเป็นร่างมาตรา ๕๗/๒

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติตัดร่างมาตรา ๗๑ ออกทั้งมาตรา และให้นำไปบัญญัติเป็นร่างมาตรา ๕๗/๒

มาตรา ๗๒

“มาตรา ๗๒ รัฐพึงจัดให้มีมาตรการหรือกลไกที่ทำให้เกษตรกรประกอบเกษตรกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้ผลผลิตที่มีปริมาณและคุณภาพสูง มีความปลอดภัย โดยใช้ต้นทุนต่ำ และสามารถแข่งขันในตลาดได้”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า ร่างมาตรา ๗๒ เป็นหลักการให้รัฐช่วยเหลือเกษตรกรให้สามารถช่วยเหลือตนเองได้ และเสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๗๒ เป็นดังนี้ “...หรือกลไกที่รัฐช่วยเหลือเกษตรกร...”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๗๒ เป็นดังนี้

“มาตรา ๗๒ รัฐพึงจัดให้มีมาตรการหรือกลไกที่รัฐช่วยเหลือเกษตรกรประกอบเกษตรกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้ผลผลิตที่มีปริมาณและคุณภาพสูง มีความปลอดภัย โดยใช้ต้นทุนต่ำ และสามารถแข่งขันในตลาดได้”

มาตรา ๗๓

“มาตรา ๗๓ รัฐพึงส่งเสริมให้ประชาชนมีความสามารถในการทำงานโดยเหมาะสมกับศักยภาพ และวัย และพึงคุ้มครองผู้ใช้แรงงานให้ได้รับความปลอดภัยในการทำงาน โดยได้รับสวัสดิการ รายได้ และสิทธิประโยชน์อื่นที่เหมาะสมแก่การดำรงชีพ และพึงจัดให้มีหรือส่งเสริมการออมเพื่อการดำรงชีพเมื่อพ้นวัยทำงาน”

ประเด็นการพิจารณา

-ไม่มี-

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๗๓ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๗๔

“มาตรา ๗๔ รัฐพึงจัดระบบเศรษฐกิจให้ประชาชนมีโอกาสได้รับประโยชน์จากความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจไปพร้อมกันอย่างทั่วถึง เป็นธรรม และยั่งยืน สามารถพึ่งพาตนเองได้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จัดการผูกขาดทางเศรษฐกิจที่ไม่เป็นธรรม และพัฒนาความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประชาชนและประเทศ

รัฐต้องไม่ประกอบกิจการที่มีลักษณะเป็นการแข่งขันกับเอกชน เว้นแต่กรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐ การรักษาผลประโยชน์ส่วนรวม การจัดให้มีสาธารณูปโภค หรือการจัดทำบริการสาธารณะ”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า ร่างมาตรา ๗๔ เป็นหลักการที่จะทำให้รัฐพึงจัดระบบเศรษฐกิจให้ประชาชนมีโอกาสได้รับประโยชน์จากความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจด้วย

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๗๔ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๗๕

“มาตรา ๗๕ รัฐพึงส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้บริโภครวมกลุ่มกันเพื่อปกป้องสิทธิของตน”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมเห็นควรให้ตัดความในร่างมาตรา ๗๕ ออกทั้งมาตรา และให้นำหลักการไปกำหนดรวมกับความในร่างมาตรา ๕๘

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติตัดร่างมาตรา ๗๕ ออกทั้งมาตรา และให้นำหลักการไปบัญญัติรวมกับร่างมาตรา ๕๘

มาตรา ๗๖

“มาตรา ๗๖ รัฐพึงพัฒนาระบบการบริหารราชการแผ่นดินและงานของรัฐอย่างอื่น รวมตลอดทั้งการบริการประชาชน ให้มีประสิทธิภาพ สะดวก รวดเร็ว และไม่เลือกปฏิบัติ ตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

การบริหารงานบุคคลของหน่วยงานของรัฐ ต้องเป็นไปตามระบบคุณธรรมตามที่กฎหมายบัญญัติ ทั้งนี้ กฎหมายดังกล่าวอย่างน้อยต้องมีมาตรการป้องกันมิให้ผู้ใดใช้อำนาจหรือกระทำการโดยมิชอบที่เป็น การก้าวก่ายหรือแทรกแซงการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือการแต่งตั้งหรือการพิจารณาความดีความชอบของผู้มีอำนาจ”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- ความในวรรคสอง ความว่า “...ของผู้มีอำนาจ” มีความหมายอย่างไร
- เสนอแก้ไขความในวรรคสอง เป็นดังนี้ “...การพิจารณาความดีความชอบของผู้มีอำนาจ”
- เสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสอง เป็นดังนี้ “...หรือแทรกแซงการปฏิบัติหน้าที่ของผู้มีอำนาจที่ของรัฐหรือการแต่งตั้งการพิจารณาความดีความชอบของผู้มีอำนาจเจ้าหน้าที่ของรัฐ”

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความในวรรคสอง มีความมุ่งหมายเพื่อป้องกันมิให้มีการแทรกแซงการแต่งตั้งหรือการพิจารณาความดีความชอบของผู้มีอำนาจในการแต่งตั้ง

- มีกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสองเป็นดังนี้ “...หรือแทรกแซงการปฏิบัติหน้าที่ของผู้มีอำนาจที่ของรัฐหรือการแต่งตั้งการพิจารณาความดีความชอบของผู้มีอำนาจตามระบบคุณธรรม”

- ควรกำหนดให้มีการป้องกันการแทรกแซงในกระบวนการแต่งตั้งหรือกระบวนการสรรหาด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า หน่วยงานราชการจะไม่ใช้ระบบการสรรหา แต่ใช้ระบบการแต่งตั้งเท่านั้น และเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสอง เป็นดังนี้

“...การบริหารงานบุคคลของหน่วยงานของรัฐ ต้องเป็นไปตามระบบคุณธรรมตามที่กฎหมายบัญญัติ ทั้งนี้ กฎหมายดังกล่าวอย่างน้อยต้องมีมาตรการป้องกันมิให้มีผู้ใดใช้อำนาจหรือกระทำการโดยมิชอบที่เป็นการก้าวก่ายหรือแทรกแซงการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือกระบวนการแต่งตั้งหรือการพิจารณาความดีความชอบของผู้มีอำนาจเจ้าหน้าที่ของรัฐ”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๗๖ เป็นดังนี้

“มาตรา ๗๖ รัฐพึงพัฒนาระบบการบริหารราชการแผ่นดินและงานของรัฐอย่างอื่น รวมตลอดทั้งการบริการประชาชน ให้มีประสิทธิภาพ สะดวก รวดเร็ว และไม่เลือกปฏิบัติ ตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

การบริหารงานบุคคลของหน่วยงานของรัฐ ต้องเป็นไปตามระบบคุณธรรมตามที่กฎหมายบัญญัติ ทั้งนี้ กฎหมายดังกล่าวอย่างน้อยต้องมีมาตรการป้องกันมิให้มีผู้ใดใช้อำนาจหรือกระทำการโดยมิชอบที่เป็นการก้าวก่ายหรือแทรกแซงการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือกระบวนการแต่งตั้งหรือการพิจารณาความดีความชอบของผู้มีอำนาจเจ้าหน้าที่ของรัฐ”

มาตรา ๗๗

“มาตรา ๗๗ รัฐพึงจัดให้มีกฎหมายเพียงเท่าที่จำเป็น และพึงยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่หมดความจำเป็นหรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ หรือที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพที่ไม่จำเป็นโดยเร็ว เพื่อไม่ให้เป็นการแก่ประชาชน”

ประเด็นการพิจารณา

-ไม่มี-

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๗๗ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๗๘

“มาตรา ๗๘ รัฐพึงเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการจัดทำและการดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบายสาธารณะ ข้อมูลข่าวสารสาธารณะอย่างอื่น และข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินที่มีใช้ข้อมูลเกี่ยวกับความมั่นคงของรัฐต่อประชาชนตามที่กฎหมายบัญญัติ และพึงจัดให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลดังกล่าวโดยสะดวก”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมเห็นควรตัดความในร่างมาตรา ๗๘ ออกทั้งมาตรา และให้นำหลักการไปกำหนดเป็นร่างมาตรา ๕๗/๑

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติตัดร่างมาตรา ๗๘ ออกทั้งมาตรา และให้นำหลักการไปบัญญัติเป็นร่างมาตรา ๕๗/๑

หมวด ๗ รัฐสภา

“หมวด ๗

รัฐสภา”

ประเด็นการพิจารณา

-ไม่มี-

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบชื่อหมวด ๗ รัฐสภา โดยไม่มีการแก้ไข

ส่วนที่ ๑ บททั่วไป

“ส่วนที่๑

บททั่วไป”

ประเด็นการพิจารณา

-ไม่มี-

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบชื่อส่วนที่ ๑ บททั่วไป โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๗๙

“มาตรา ๗๙ รัฐสภาประกอบด้วยสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา

รัฐสภาจะประชุมร่วมกันหรือแยกกัน ย่อมเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ

บุคคลจะเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาในขณะเดียวกัน มิได้”

ประเด็นการพิจารณา

-ไม่มี-

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๗๙ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๘๐

“มาตรา ๘๐ ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นประธานรัฐสภา ประธานวุฒิสภาเป็นรองประธานรัฐสภา

ในกรณีที่ไม่มีประธานสภาผู้แทนราษฎร หรือประธานสภาผู้แทนราษฎรไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ประธานรัฐสภาได้ ให้ประธานวุฒิสภำทำหน้าที่ประธานรัฐสภาแทน

ในระหว่างที่ประธานวุฒิสภำต้องทำหน้าที่ประธานรัฐสภาตามวรรคสอง แต่ไม่มีประธานวุฒิสภาให้รองประธานวุฒิสภำทำหน้าที่ประธานรัฐสภา ถ้าไม่มีรองประธานวุฒิสภา ให้สมาชิกวุฒิสภำซึ่งมีอายุมากที่สุดขณะนั้นทำหน้าที่ประธานรัฐสภา และให้ดำเนินการเลือกประธานวุฒิสภำโดยเร็ว

ประธานรัฐสภามีหน้าที่และอำนาจตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ และดำเนินการของรัฐบาลในกรณีประชุมร่วมกันให้เป็นไปตามข้อบังคับ

ประธานรัฐสภาและผู้ทำหน้าที่แทนประธานรัฐสภาต้องวางตนเป็นกลางในการปฏิบัติหน้าที่

รองประธานรัฐสภามีหน้าที่และอำนาจตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ และตามที่ประธานรัฐสภามอบหมาย”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความในวรรคสี่ ความว่า “...มีหน้าที่และอำนาจ...” เป็นการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้มีอำนาจทุกคนต้องคำนึงถึงหน้าที่ก่อนที่จะคำนึงถึงอำนาจของตนเอง

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๘๐ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๘๑

“มาตรา ๘๑ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญและร่างพระราชบัญญัติจะตราขึ้นเป็นกฎหมายได้ก็แต่โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา

ภายใต้บังคับมาตรา ๑๔๗ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญและร่างพระราชบัญญัติที่ได้รับความเห็นชอบของรัฐสภาแล้ว ให้นายกรัฐมนตรีนำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธย และเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับเป็นกฎหมายได้”

ประเด็นการพิจารณา

-ไม่มี-

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๘๑ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๘๒

“มาตรา ๘๒ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา จำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา มีสิทธิเข้าชื่อร้องต่อประธานแห่งสภาที่ตนเป็นสมาชิก ว่าสมาชิกภาพของสมาชิกคนใดคนหนึ่งแห่งสภานั้นสิ้นสุดลงตามมาตรา ๑๐๒ (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) (๙) (๑๐) (๑๑) (๑๒) หรือ (๑๓) หรือมาตรา ๑๑๒ (๓) (๔) (๖) (๗) (๘) หรือ (๑๐) แล้วแต่กรณี และให้ประธานแห่งสภาที่ได้รับคำร้อง ส่งคำร้องนั้นไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยว่าสมาชิกภาพของสมาชิกผู้นั้นสิ้นสุดลงหรือไม่

เมื่อได้รับเรื่องไว้พิจารณา หากปรากฏเหตุอันควรสงสัยว่าสมาชิกผู้ถูกร้องมีกรณีตามที่ถูกร้อง ให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้สมาชิกผู้ถูกร้องหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าศาลรัฐธรรมนูญจะมีคำวินิจฉัย และเมื่อศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยแล้ว ให้ศาลรัฐธรรมนูญแจ้งคำวินิจฉัยนั้นไปยังประธานแห่งสภาที่ได้รับคำร้องตามวรรคหนึ่ง ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าสมาชิกภาพของสมาชิกผู้ถูกร้องสิ้นสุดลง ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่หยุดปฏิบัติหน้าที่ แต่ไม่กระทบต่อกิจการที่ผู้นั้นได้กระทำไปก่อนพ้นจากตำแหน่ง

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าสมาชิกภาพของสมาชิกผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงตามมาตรา ๑๐๒ (๖) (๑๑) (๑๒) หรือ (๑๓) หรือมาตรา ๑๑๒ (๖) (๗) (๘) หรือ (๙) ให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัย

ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นว่าสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาคนใดคนหนึ่งมีเหตุสิ้นสุดลงตามวรรคหนึ่ง ให้ส่งเรื่องไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยตามวรรคหนึ่ง”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- ความในวรรคสามได้กำหนดให้มีการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของสมาชิกที่กระทำการฝ่าฝืนตามมาตรา ๑๐๒ (๑๑) ซึ่งเป็นเรื่องการขาดประชุมสภา จะเหมาะสมหรือไม่

- เมื่อสมาชิกขาดประชุมสภาถือได้ว่าเป็นการไม่ปฏิบัติหน้าที่ของตนเอง จึงควรถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งได้

- เสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสาม เป็นดังนี้ “...ของสมาชิกผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงตามมาตรา ๑๐๒ (๖) (๑๑) (๑๒) หรือ (๑๓) หรือมาตรา ๑๑๒ (๖) (๗) (๘) หรือ (๙) ด้วยเหตุอื่นซึ่งมิใช่การตายหรือลาออก ให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง...”

- ร่างมาตรา ๑๑๒ (๑๐) ได้กำหนดให้สมาชิกวุฒิสภาพ้นจากตำแหน่งในกรณีที่ ป.ป.ช. มีเหตุอันควรสงสัยว่ากระทำความผิด (ร่างมาตรา ๒๑๓) หรือกระทำความผิดเกี่ยวกับเรื่องงบประมาณ (ร่างมาตรา ๑๔๖) แต่ไม่มีการกำหนดให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ ป.ป.ช. มีเหตุอันควรสงสัยว่ากระทำความผิดหรือกระทำความผิดเกี่ยวกับเรื่องงบประมาณต้องพ้นจากตำแหน่งด้วย

- ร่างมาตรา ๑๑๒ (๖) เป็นเรื่องการขาดประชุมของสมาชิกวุฒิสภา มีหลักเกณฑ์ที่แตกต่างจากร่างมาตรา ๑๐๒ (๑๑) ซึ่งเป็นเรื่องการขาดประชุมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จึงควรปรับปรุงความใน ๑๑๒ (๖) ให้มีเนื้อหาเช่นเดียวกับร่างมาตรา ๑๐๒ (๑๑)

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความในวรรคสามต้องกำหนดเรื่องการให้สมาชิกภาพของสมาชิกผู้ถูกร้องต้องสิ้นสุดลงด้วยเหตุจากร่างมาตราใดไว้อย่างชัดเจน และควรแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๑๒ (๖) โดยกำหนดให้สมาชิกวุฒิสภาที่ขาดประชุมเกินจำนวนหนึ่งในสี่ของจำนวนวันประชุมในสมัยประชุมที่มีกำหนดเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยยี่สิบวันโดยไม่ได้รับอนุญาตจากประธานวุฒิสภา ถือว่าสมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาผู้นั้นสิ้นสุดลงด้วย ทั้งนี้ มอบหมายให้นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการศึกษาโครงสร้างฝ่ายนิติบัญญัติ ตรวจสอบเนื้อหาของร่างมาตรา ๘๒ ว่า กรณีใดที่ควรกำหนดให้มีการเพิกถอนสิทธิการเลือกตั้งและกรณีใดที่ควรกำหนดให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้สมาชิกผู้ถูกร้องต้องยุติการปฏิบัติหน้าที่ โดยเสนอให้รอการพิจารณาร่างมาตรานี้

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรอการพิจารณาร่างมาตรา ๘๒

ส่วนที่ ๒ สภาผู้แทนราษฎร

“ส่วนที่ ๒

สภาผู้แทนราษฎร”

ประเด็นการพิจารณา

-ไม่มี-

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบส่วนที่ ๒ สภาผู้แทนราษฎร โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๘๓

“มาตรา ๘๓ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประกอบด้วยสมาชิกจำนวนห้าร้อยคน ดังนี้

(๑) สมาชิกซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจำนวนสามร้อยห้าสิบคน

(๒) สมาชิกซึ่งมาจากบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองจำนวนหนึ่งร้อยห้าสิบคน

ในกรณีที่ตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรว่างลงไม่ว่าด้วยเหตุใด และยังไม่มีการเลือกตั้งหรือประกาศชื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขึ้นแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้สภาผู้แทนราษฎรประกอบด้วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเท่าที่มีอยู่

ในกรณีมีเหตุใด ๆ ที่ทำให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อมีจำนวนไม่ถึงหนึ่งร้อยห้าสิบคน ให้สมาชิกแบบบัญชีรายชื่อประกอบด้วยสมาชิกเท่าที่มีอยู่”

ประเด็นการพิจารณา

-ไม่มี-

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๘๓ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๘๔

“มาตรา ๘๔ ในการเลือกตั้งทั่วไป เมื่อมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้รับเลือกตั้งถึงร้อยละเก้าสิบห้าของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมดแล้ว หากมีความจำเป็นจะต้องเรียกประชุมรัฐสภา ก็ให้ดำเนินการเรียกประชุมรัฐสภาได้ โดยให้ถือว่าสภาผู้แทนราษฎรประกอบด้วยสมาชิกเท่าที่มีอยู่ แต่ต้องดำเนินการให้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้ครบตามจำนวนตามมาตรา ๘๓ โดยเร็ว ในกรณีเช่นนี้ให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรดังกล่าวอยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่าอายุของสภาผู้แทนราษฎรที่เหลืออยู่”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการขอให้นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการศึกษาโครงสร้างฝ่ายนิติบัญญัติ นำรายละเอียดเนื้อหาของร่างมาตราในหมวดสภาผู้แทนราษฎรไปหารือกับนายเมธา ศิลาพันธ์ รองเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้งด้านกิจการการมีส่วนร่วม ว่าขั้นตอนต่างๆ ที่ได้กำหนดไว้ในหมวดสภาผู้แทนราษฎร มีความครบถ้วนสมบูรณ์หรือไม่

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการศึกษาโครงสร้างฝ่ายนิติบัญญัติชี้แจงว่า กกต. ได้ศึกษาภาพรวมของขั้นตอนต่างๆ ที่ได้กำหนดไว้ในร่างรัฐธรรมนูญนี้แล้ว

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๘๔ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๘๕

“มาตรา ๘๕ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ให้ใช้วิธีออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับ โดยให้แต่ละเขตเลือกตั้งมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เขตละหนึ่งคน และผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีสิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งได้คนหนึ่งคะแนน โดยจะลงคะแนนเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้ใด หรือจะลงคะแนนไม่เลือกผู้ใดเลยก็ได้

ให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งซึ่งได้รับคะแนนสูงสุด และมีคะแนนสูงกว่าคะแนนเสียงที่ไม่เลือกผู้ใด เป็นผู้ได้รับเลือกตั้ง

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการสมัครรับเลือกตั้ง การออกเสียงลงคะแนน การนับคะแนน การรวมคะแนน การประกาศผลการเลือกตั้ง และการอื่นที่เกี่ยวข้อง ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความในมาตรานี้เป็นการกำหนดขึ้นเพื่อให้ประชาชนสามารถปฏิเสธผู้สมัครรับเลือกตั้งจากพรรคการเมืองต่าง ๆ โดยการลงคะแนนไม่เลือกผู้ใดได้ และหากผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ได้รับคะแนนสูงสุดได้คะแนนเลือกตั้งน้อยกว่าคะแนนเสียงที่ไม่เลือกผู้ใดเป็นผู้ได้รับเลือกตั้งก็จะต้องมีการจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่

มีการแสดงความคิดเห็นว่า หลักการของความในมาตรานี้จะเป็นหลักการที่คล้ายคลึงกับการกำหนดให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่จะได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องได้คะแนนเสียงไม่น้อยกว่าร้อยละห้าสิบของผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งที่กำหนดไว้ในหลายประเทศ

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๘๕ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๘๖

“มาตรา ๘๖ การกำหนดจำนวนผู้แทนราษฎรที่แต่ละจังหวัดจะพึงมี และการแบ่งเขตเลือกตั้งให้ดำเนินการตามวิธีการ ดังต่อไปนี้

(๑) ให้ใช้จำนวนราษฎรทั้งประเทศตามหลักฐานการทะเบียนราษฎรที่ประกาศในปีสุดท้ายก่อนปีที่มีการเลือกตั้ง เฉลี่ยด้วยจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสามร้อยห้าสิบคน จำนวนที่ได้รับให้ถือว่าเป็นจำนวนราษฎรต่อสมาชิกหนึ่งคน

(๒) จังหวัดใดมีราษฎรไม่ถึงเกณฑ์จำนวนราษฎรต่อสมาชิกหนึ่งคนตาม (๑) ให้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในจังหวัดนั้นได้หนึ่งคน โดยให้ถือเขตจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้ง

(๓) จังหวัดใดมีราษฎรเกินจำนวนราษฎรต่อสมาชิกหนึ่งคน ให้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในจังหวัดนั้นเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งคนทุกจำนวนราษฎรที่ถึงเกณฑ์จำนวนราษฎรต่อสมาชิกหนึ่งคน

(๔) เมื่อได้จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของแต่ละจังหวัดตาม (๒) และ (๓) แล้ว ถ้าจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรยังไม่ครบสามร้อยห้าสิบคน จังหวัดใดมีเศษที่เหลือจากการคำนวณตาม (๓) มากที่สุด ให้จังหวัดนั้นมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งคน และให้เพิ่มสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามวิธีการดังกล่าวแก่จังหวัดที่มีเศษที่เหลือจากการคำนวณนั้นในลำดับรองลงมาตามลำดับจนครบจำนวนสามร้อยห้าสิบคน

(๕) จังหวัดใดมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เกินหนึ่งคน ให้แบ่งเขตจังหวัดออกเป็นเขตเลือกตั้งเท่าจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่พึงมี โดยต้องแบ่งพื้นที่ของเขตเลือกตั้งแต่ละเขตให้ติดต่อกัน และต้องจัดให้มีจำนวนราษฎรในแต่ละเขตใกล้เคียงกัน”

ประเด็นการพิจารณา

-ไม่มี-

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๘๖ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๘๗

“มาตรา ๘๗ ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งต้องเป็นผู้ซึ่งพรรคการเมืองที่ตนเป็นสมาชิกส่งสมัครรับเลือกตั้ง และจะสมัครรับเลือกตั้งเกินหนึ่งเขตมิได้

เมื่อมีการสมัครรับเลือกตั้งแล้ว ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมืองจะถอนการสมัครรับเลือกตั้งหรือเปลี่ยนแปลงผู้สมัครรับเลือกตั้งได้เฉพาะกรณีผู้สมัครตายหรือขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้าม และเป็นกรณีที่เปลี่ยนแปลงก่อนวันปิดการรับสมัครเลือกตั้ง”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขความในวรรคสอง เป็นต้นว่า “เมื่อมีการสมัครรับเลือกตั้งแล้ว ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมืองจะถอนการสมัครรับเลือกตั้งหรือเปลี่ยนแปลงผู้สมัครรับเลือกตั้งได้เฉพาะกรณีผู้สมัครตายหรือขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้าม และเป็นกรณีที่เปลี่ยนแปลงก่อนวันปิดการรับสมัครเลือกตั้ง”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๘๗ เป็นต้นว่า

“มาตรา ๘๗ ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งต้องเป็นผู้ซึ่งพรรคการเมืองที่ตนเป็นสมาชิกส่งสมัครรับเลือกตั้ง และจะสมัครรับเลือกตั้งเกินหนึ่งเขตมิได้

เมื่อมีการสมัครรับเลือกตั้งแล้ว ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมืองจะถอนการสมัครรับเลือกตั้งหรือเปลี่ยนแปลงผู้สมัครรับเลือกตั้งได้เฉพาะกรณีผู้สมัครตายหรือขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้าม และเป็นกรณีที่เปลี่ยนแปลงก่อนวันปิดการรับสมัครเลือกตั้ง”

มาตรา ๘๘

“มาตรา ๘๘ พรรคการเมืองที่จะส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งได้ต้องจัดตั้งและดำเนินการตามหลักเกณฑ์ที่บัญญัติในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง

การคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมืองต้องคำนึงถึงความซื่อสัตย์สุจริต คุณธรรมและจริยธรรมของผู้สมัครรับเลือกตั้ง โอกาสที่เท่าเทียมกันระหว่างหญิงชาย และต้องให้สมาชิกพรรคการเมืองมีส่วนร่วมกลั่นกรองผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมืองนั้นด้วย

พรรคการเมืองต้องรับผิดชอบการโฆษณาหาเสียงและการใช้จ่ายเงินในการเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งให้เป็นไปตามกฎหมาย

พรรคการเมืองที่มีส่วนรู้เห็นหรือไม่ระงับยับยั้งการกระทำอันเป็นการทุจริตในการเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้ง อาจถูกเพิกถอนสิทธิการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่มีการทุจริตนั้น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมเห็นควรตัดออกทั้งมาตรา

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติตัดร่างมาตรา ๘๘ ออกทั้งมาตรา

มาตรา ๘๙

“มาตรา ๘๙ ในการเลือกตั้งทั่วไป ให้พรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งแจ้งรายชื่อบุคคลซึ่งพรรคการเมืองนั้นมีมติว่าจะเสนอให้สภาผู้แทนราษฎรเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี ไม่เกินสามรายชื่อ ต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งก่อนปิดการรับสมัครรับเลือกตั้ง และให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศรายชื่อบุคคลดังกล่าวให้ประชาชนทราบ และให้นำความในมาตรา ๘๗ วรรคสองมาใช้บังคับโดยอนุโลม

พรรคการเมืองจะไม่เสนอรายชื่อบุคคลตามวรรคหนึ่งก็ได้”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- ควรแก้ไขเพิ่มเติมให้พรรคการเมืองเสนอรายชื่อบุคคลที่จะเสนอให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาให้ความเห็นชอบแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีเกินกว่าสามรายชื่อ เนื่องจากอาจเกิดกรณีที่บุคคลซึ่งถูกเสนอชื่อขาดคุณสมบัติ หรือถึงแก่กรรมพร้อมกันหลายคน

- จากการสำรวจความคิดเห็นของประชาชน ปรากฏว่าประชาชนร้อยละ ๘๘ เห็นว่าควรให้พรรคการเมืองเสนอรายชื่อบุคคลที่จะเสนอให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาให้ความเห็นชอบแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี โดยประชาชนร้อยละ ๓๘ เห็นว่าควรให้พรรคการเมืองเสนอรายชื่อได้ไม่เกินหนึ่งคน ประชาชนร้อยละ ๓๗ เห็นว่าควรให้พรรคการเมืองเสนอรายชื่อได้ไม่เกินสามคน และประชาชนร้อยละ ๑๐ เห็นว่าควรให้พรรคการเมืองเสนอรายชื่อได้ไม่เกินห้าคน ทั้งนี้ ประชาชนร้อยละ ๕๒ เห็นว่าพรรคการเมืองจะเสนอชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพื่อให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาให้ความเห็นชอบแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีหรือไม่ก็ได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า การกำหนดให้พรรคการเมืองเสนอรายชื่อบุคคลที่จะเสนอให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาให้ความเห็นชอบแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีไม่เกินสามรายชื่อนั้นเหมาะสมแล้ว บุคคลที่ถูกเสนอชื่อนั้นจะได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือไม่ เป็นเรื่องที่ไม่มีความแน่นอน ความในมาตรานี้จึงไม่ได้กำหนดให้รายชื่อที่เสนอนั้นจะต้องเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ทั้งนี้ การเสนอรายชื่อบุคคลนั้นเป็นสิทธิของพรรคการเมืองที่จะเสนอรายชื่อบุคคลใดก็ได้ตามที่เห็นสมควร

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ควรตัดความในวรรคสองออกทั้งหมด เนื่องจากควรกำหนดให้ทุกพรรคการเมืองต้องเสนอรายชื่อบุคคลที่จะเสนอให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาให้ความเห็นชอบแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความในวรรคสองกำหนดขึ้นเพื่อเป็นการผ่อนคลายเป็นให้พรรคการเมืองขนาดเล็กต้องเสนอรายชื่อบุคคลที่จะเสนอรายชื่อให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาเห็นชอบแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๘๙ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๙๐

“มาตรา ๙๐ การเสนอชื่อบุคคลตามมาตรา ๘๙ ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

(๑) ต้องมีหนังสือยินยอมของบุคคลซึ่งได้รับการเสนอชื่อ โดยมีรายละเอียดตามที่คณะกรรมการเลือกตั้งกำหนด

(๒) ผู้ได้รับการเสนอชื่อต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามที่จะเป็นรัฐมนตรีตามมาตรา ๑๖๒ และไม่เคยทำหนังสือยินยอมให้พรรคการเมืองอื่นในการเลือกตั้งคราวนั้น

การเสนอชื่อบุคคลใดที่มีได้ปฏิบัติตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าไม่มีการเสนอชื่อบุคคลนั้น”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสอง เป็นดังนี้ “การเสนอชื่อบุคคลใดที่มีได้ ปฏิบัติเป็นไปตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าไม่มีการเสนอชื่อบุคคลนั้น”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมความในร่างมาตรา ๙๐ เป็นดังนี้

“มาตรา ๙๐ การเสนอชื่อบุคคลตามมาตรา ๘๙ ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

(๑) ต้องมีหนังสือยินยอมของบุคคลที่ได้รับการเสนอชื่อ โดยมีรายละเอียดตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

(๒) ผู้ได้รับการเสนอชื่อต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามที่จะเป็นรัฐมนตรีตามมาตรา ๑๖๒ และไม่เคยทำหนังสือยินยอมให้พรรคการเมืองอื่นในการเลือกตั้งคราวนั้น

การเสนอชื่อบุคคลใดที่มีได้ปฏิบัติเป็นไปตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าไม่มีการเสนอชื่อบุคคลนั้น”

มาตรา ๙๑

“มาตรา ๙๑ พรรคการเมืองใดส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งแล้ว ให้มีสิทธิส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อได้

การส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ ให้พรรคการเมืองจัดทำบัญชีรายชื่อพรรคละหนึ่งบัญชี โดยผู้สมัครรับเลือกตั้งของแต่ละพรรคต้องไม่ซ้ำกัน และไม่ซ้ำกับรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง โดยส่งบัญชีรายชื่อดังกล่าวให้คณะกรรมการการเลือกตั้งก่อนปิดการรับสมัครเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

การจัดทำบัญชีรายชื่อตามวรรคสอง ต้องให้สมาชิกของพรรคการเมืองมีส่วนร่วมในการพิจารณาด้วย โดยต้องคำนึงถึงผู้สมัครจากภูมิภาคต่าง ๆ และความเท่าเทียมกันระหว่างชายและหญิง”

ประเด็นการพิจารณา

มีการแสดงความคิดเห็นว่า ความในวรรคหนึ่งควรตัดออกทั้งหมด เพราะหากพรรคการเมืองใดไม่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง แม้จะส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อก็จะได้รับคะแนนเลือกตั้งที่จะนำมาใช้ในการคำนวณหาจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ โดยความในมาตรานี้ควรกำหนดให้พรรคการเมืองต้องส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งให้ครอบคลุมทั่วทุกภาคของประเทศน่าจะเหมาะสมกว่า

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากตัดความในวรรคหนึ่งออกทั้งหมด อาจเกิดกรณีที่พรรคการเมืองบางพรรคส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อโดยไม่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขต ซึ่งจะทำให้เกิดปัญหาในการจัดการการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง และการกำหนดให้ทุกพรรคการเมืองต้องส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งให้ครอบคลุมทุกภาคนั้นอาจทำให้เกิดอุปสรรคในการเจริญเติบโตของพรรคการเมืองขนาดเล็ก

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๙๑ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๙๒

“มาตรา ๙๒ การคำนวณหาสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของแต่ละพรรคการเมือง ให้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

(๑) นำคะแนนรวมทั้งประเทศที่พรรคการเมืองทุกพรรคที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อได้รับจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งหารด้วยหาร้อยอันเป็นจำนวนสมาชิกทั้งหมดของสภาผู้แทนราษฎร

(๒) นำผลลัพธ์ตาม (๑) ไปหารจำนวนคะแนนรวมทั้งประเทศของพรรคการเมืองแต่ละพรรคที่ได้รับจากการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งทุกเขต จำนวนที่ได้รับให้ถือเป็นจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่พรรคการเมืองนั้นจะมีได้

(๓) นำจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่พรรคการเมืองจะมีได้ ลบด้วยจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งทั้งหมดที่พรรคการเมืองนั้นได้รับเลือกตั้งในทุกเขตเลือกตั้ง ผลลัพธ์คือจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองนั้นจะได้รับ

(๔) ถ้าพรรคการเมืองใดมีผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งเท่ากับหรือสูงกว่าจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่พรรคการเมืองนั้นจะมีได้ตาม (๒) ให้พรรคการเมืองนั้นมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามจำนวนที่ได้รับจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง และไม่มีสิทธิได้รับการจัดสรรสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ และให้นำจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อทั้งหมดไปจัดสรรให้แก่พรรคการเมืองที่มีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งต่ำกว่าจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่พรรคการเมืองนั้นจะมีได้ตาม (๒) ตามอัตราส่วน แต่ต้องไม่มีผลให้พรรคการเมืองใดดังกล่าวมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเกินจำนวนที่จะมีได้ตาม (๒)

(๕) เมื่อได้จำนวนผู้ได้รับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อของแต่ละพรรคการเมืองแล้ว ให้ผู้สมัครตามลำดับหมายเลขในบัญชีรายชื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองนั้น เป็นผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ในกรณีที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้ใดตายภายหลังวันปิดรับสมัครรับเลือกตั้ง แต่ก่อนหรือในวันเลือกตั้งให้นำคะแนนที่มีผู้ลงคะแนนให้มาคำนวณตาม (๑) และ (๒) ด้วย

การนับคะแนน หลักเกณฑ์และวิธีการคำนวณ การคิดอัตราส่วน และการประกาศผลการเลือกตั้งให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขความในวรรคสาม เป็นดังนี้ “การนับคะแนน หลักเกณฑ์และวิธีการคำนวณ การคิดอัตราส่วน และการประกาศผลการเลือกตั้ง ให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๙๒ เป็นดังนี้

“มาตรา ๙๒ การคำนวณหาสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของแต่ละพรรคการเมือง ให้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

(๑) นำคะแนนรวมทั้งประเทศที่พรรคการเมืองทุกพรรคที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ ได้รับการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งหารด้วยหาร้อยอันเป็นจำนวนสมาชิกทั้งหมดของ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(๒) นำผลลัพธ์ตาม (๑) ไปหารจำนวนคะแนนรวมทั้งประเทศของพรรคการเมืองแต่ละพรรคที่ได้รับ จากการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งทุกเขต จำนวนที่ได้รับให้ถือเป็นจำนวน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่พรรคการเมืองนั้นจะพึงมีได้

(๓) นำจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่พรรคการเมืองจะพึงมีได้ ลบด้วยจำนวน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งทั้งหมดที่พรรคการเมืองนั้นได้รับเลือกตั้งในทุกเขตเลือกตั้ง ผลลัพธ์คือจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองนั้นจะได้รับ

(๔) ถ้าพรรคการเมืองใดมีผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งเท่ากับ หรือสูงกว่าจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่พรรคการเมืองนั้นจะพึงมีได้ตาม (๒) ให้พรรคการเมืองนั้นมี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามจำนวนที่ได้รับจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง และไม่มีสิทธิได้รับการ จัดสรรสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ และให้นำจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชี รายชื่อทั้งหมดไปจัดสรรให้แก่พรรคการเมืองที่มีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ต่ำกว่าจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่พรรคการเมืองนั้นจะพึงมีตาม (๒) ตามอัตราส่วน แต่ต้องไม่มีผล ให้พรรคการเมืองใดดังกล่าวมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเกินจำนวนที่จะพึงมีตาม (๒)

(๕) เมื่อได้จำนวนผู้ได้รับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อของแต่ละพรรคการเมืองแล้ว ให้ผู้สมัคร ตามลำดับหมายเลขในบัญชีรายชื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองนั้น เป็น ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ในกรณีที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้ใดตายภายหลังวันปิดรับสมัครเลือกตั้ง แต่ก่อนหรือในวันเลือกตั้ง ให้นำคะแนนที่มีผู้ลงคะแนนให้มาคำนวณตาม (๑) และ (๒) ด้วย

การนับคะแนน หลักเกณฑ์และวิธีการคำนวณ การคิดอัตราส่วน และการประกาศผลการเลือกตั้ง ให้เป็นไปตามที่ ~~บทบัญญัติ~~พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน ราษฎร”

มาตรา ๙๓

“มาตรา ๙๓ เขตเลือกตั้งที่ไม่มีผู้สมัครรับเลือกตั้งรายใดได้รับคะแนนเสียงเลือกตั้งมากกว่าคะแนน เสียงที่ไม่เลือกผู้ใดเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งนั้น ให้จัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ และมีให้นับ คะแนนที่ผู้สมัครแต่ละคนได้รับ ไปใช้ในการคำนวณตามมาตรา ๙๒ ในกรณีเช่นนี้ ผู้สมัครทุกรายนั้นไม่มี สิทธิสมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งที่จัดขึ้นใหม่ และให้คณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการให้มีการรับ สมัครผู้สมัครรับเลือกตั้งใหม่”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการสอบถามว่า ความในมาตรานี้ควรนำไปกำหนดไว้เป็นลักษณะต้องห้ามของ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือไม่

นายอชพร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ความในมาตรานี้ควรกำหนดไว้เป็นบทเฉพาะในส่วนนี้ เพราะเป็นการห้ามสมัครรับเลือกตั้งเฉพาะคราว เท่านั้น

ประธานกรรมการสอบถามว่า หากการเลือกตั้งคราวที่สองไม่มีผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้ใดได้รับคะแนนเลือกตั้งมากกว่าคะแนนเสียงไม่เลือกผู้ใด ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ได้คะแนนเสียงน้อยกว่าคะแนนเสียงไม่ลงคะแนนให้ผู้ใดในการเลือกตั้งคราวแรกจะสามารถลงสมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งคราวที่สามได้หรือไม่

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- หากไม่กำหนดห้ามไว้ให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ได้คะแนนเสียงน้อยกว่าคะแนนเสียงไม่ลงคะแนนให้ผู้ใดในการเลือกตั้งคราวแรกก็จะสามารถลงสมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งคราวที่สามได้
- ควรกำหนดห้ามมิให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ได้คะแนนเสียงน้อยกว่าคะแนนเสียงไม่ลงคะแนนให้ผู้ใดในการเลือกตั้งทั่วไปครั้งนั้น มิให้ลงสมัครรับเลือกตั้งอีกจนกว่าจะถึงการเลือกตั้งทั่วไปครั้งใหม่
- ในกรณีที่จะต้องมีการจัดการเลือกตั้งใหม่หลายเขตเลือกตั้ง เพราะเหตุตามที่กำหนดไว้มาตราบนี้ วิธีการในการคำนวณหาจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อจะต้องดำเนินการอย่างไร

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในกรณีที่จะต้องมีการจัดการเลือกตั้งใหม่หลายเขตเลือกตั้ง เพราะเหตุตามที่กำหนดไว้มาตราบนี้ วิธีการในการคำนวณหาจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อก็จะเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๙๓/๑ และเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในมาตรา นี้ เป็นดังนี้ “เขตเลือกตั้งที่ไม่มีผู้สมัครรับเลือกตั้งรายใดได้รับคะแนนเสียงเลือกตั้งมากกว่าคะแนนเสียงที่ไม่เลือกผู้ใดเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งนั้น ให้จัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ และมีให้นับคะแนนที่ผู้สมัครแต่ละคนได้รับ ไปใช้ในการคำนวณตามมาตรา ๙๒ ในกรณีเช่นนี้ ผู้สมัครทุกรายนั้นไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งที่จัดขึ้นใหม่ทั่วไปครั้งนั้นอีก และให้คณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการให้มีการรับสมัครผู้สมัครรับเลือกตั้งใหม่”

- มีกรรมการสอบถามว่า กรณีที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งถึงแก่กรรมภายหลังการนับคะแนนแต่ก่อนการประกาศผลการเลือกตั้งจะต้องดำเนินการอย่างไร

ประธานกรรมการกล่าวว่า กรณีเช่นนี้นี้น่าจะต้องนำคะแนนเลือกตั้งดังกล่าวมารวมคำนวณเพื่อหาจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อด้วย และหากผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ถึงแก่กรรมนั้นได้คะแนนสูงสุดก็ต้องจัดให้มีการเลือกตั้งซ่อม แต่จะไม่มีเมื่อนำคะแนนเลือกตั้งซ่อมดังกล่าวมารวมเพื่อคำนวณหาจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอีก ทั้งนี้ ในการเลือกตั้งซ่อมผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ได้คะแนนเลือกตั้งน้อยกว่าคะแนนเสียงไม่เลือกผู้ใดจะสามารถลงสมัครรับเลือกตั้งซ่อมได้

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๙๓ เป็นดังนี้

“มาตรา ๙๓ “เขตเลือกตั้งที่ไม่มีผู้สมัครรับเลือกตั้งรายใดได้รับคะแนนเสียงเลือกตั้งมากกว่าคะแนนเสียงที่ไม่เลือกผู้ใดเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งนั้น ให้จัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ และมีให้นับคะแนนที่ผู้สมัครแต่ละคนได้รับ ไปใช้ในการคำนวณตามมาตรา ๙๒ ในกรณีเช่นนี้ ผู้สมัครทุกรายนั้นไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งที่จัดขึ้นใหม่ทั่วไปครั้งนั้นอีก และให้คณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการให้มีการรับสมัครผู้สมัครรับเลือกตั้งใหม่”

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ

๔.๑ นายธิติพันธ์ เชื้อบุญชัย กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการรับฟังและสรุปความคิดเห็นที่มีผู้เสนอแนะ ขอความอนุเคราะห์กรรมการร่างรัฐธรรมนูญเข้าร่วมโครงการสัมมนาเพื่อเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจของประชาชนต่อร่างรัฐธรรมนูญร่างแรก ในระหว่างวันที่ ๓๐ มกราคม ถึงวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

๔.๒ นายภัทร คำพิทักษ์ กรรมการ เสนอให้มีการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการขึ้นใหม่สองคณะ ได้แก่ ๑. คณะอนุกรรมการที่มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดยุทธศาสตร์ และประสานงานการดำเนินการระหว่างคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ คณะอนุกรรมการจัดทำสื่อดิจิทัลเกี่ยวกับการร่างรัฐธรรมนูญ คณะอนุกรรมการประชาสัมพันธ์และสำรวจความคิดเห็นของประชาชน และคณะอนุกรรมการรับฟังและสรุปความคิดเห็นที่มีผู้เสนอแนะ และ ๒. คณะอนุกรรมการที่มีอำนาจหน้าที่ในการผลิตสื่อและเอกสารเผยแพร่เพื่อสนับสนุนการดำเนินการของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ คณะอนุกรรมการจัดทำสื่อดิจิทัลเกี่ยวกับการร่างรัฐธรรมนูญ คณะอนุกรรมการประชาสัมพันธ์และสำรวจความคิดเห็นของประชาชน และคณะอนุกรรมการรับฟังและสรุปความคิดเห็นที่มีผู้เสนอแนะ

๔.๓ ที่ประชุมมีมติให้นัดประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญครั้งต่อไปในวันพฤหัสบดี ที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๕๙ เวลา ๑๑.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

เมื่อประชุมเป็นเวลาพอสมควรแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมประชุมและกล่าวปิดการประชุม

เลิกประชุมเวลา ๑๗.๕๐ นาฬิกา

นายสกันธ์ พรหมบุญตา

นิติกรชำนาญการ

นายเฉลิมศักดิ์ ใจขำนิ

วิทยากรชำนาญการ

ผู้จัดบันทึกการประชุม

นางสาวจินดารักษ์ แสงกาญจนวนิช

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง

สำนักกรรมการธิการ ๒

ผู้ตรวจทาน

เอกพล ยุทธนากรชัย/พิมพ์